

Indítás

- Hogy vagy kör.
- Közös imádság: választott Róm igeszakaszok.

Bevezető gondolatok

- **Pál apostol:** 16, 22: Köszöntelek titeket az Úrban én, Terciusz, aki leírtam ezt a levelet. Amanuensis, íródeák. Pál szeme: Gal. Eredetileg farizeus, egyházüldöző, aki Gamáliel-nél (zsidó nagytanács, a Sanhedrin elnöke, ő mondta Péterről és Jánosról, hogyha embertől van, megsemmisül, ha Istentől van, akkor meg úgysem... ApCsel 5,34-39) tanult. Damaszkuszi út, átmenetileg megvakul (a lényegesen mit sem változtatott volna, ha nem nyeri vissza a látását...), látása rossz marad (Gal 4,15 szemeteket is kivájtátok volna és odaadtátok volna). Ezért íródeák (nagy betűkkel írok Gal 6,11). Utána térít 35 és 65 (25 és 55 éves kora) között. 40 munkatársa van minimum. Levél hossza átlag 90, Cicero 300, Róma 7000. Pál és Tekla cselekedetei (Tekla egy ikóniumi hölgy) Pál leírása: alacsony, görbe láb, összeéró szemöldök, enyhén sasorr. De: Kegyelemtől sugárzó megjelenés és tekintet. **Milyenek ismertük meg Pál apostolt a Rómaiakhoz írott leveléből, illetve más, általunk olvasott írásaiból?**

- szépen összeraktuk, hogy milyen elkötelezett, szenvedélyes ember lehetett Pál apostol, akinek az élete és az igehirdetés egy volt, átgondoltuk a "diplomáciáját" és a szigorúságát, szeretetteljességét és férfiasságát és mindebből összeállt a "kegyelemtől sugárzó megjelenés".

- **A Rómaiakhoz írt levél.** Nem ez Pál apostol első levele. 54 után írta, amikor a zsidók visszatérhettek Rómába a 49-es a Chrestus (Krisztus?) miatti zavargások miatt kitiltó rendeletet kiadó Claudius császár halála után. A thesszalonikiakhoz, a korinthusiakhoz, a Filippibeliekhez és Galatákhöz írott levelek A Rómaiakhoz írt levél előtt születhettek. Róma akkoriban 1-2 milliós város volt, ahol kb. 50 ezer zsidó élt.

- **Miért volt a Rómaiakhoz írt levél annyira fontos, hogy első helyre került, noha nem a legelsőként megírt páli levél?**

- A Római levelet egy kiérlelt, sok vita, sok tisztázódás által megelőzött, nagy készüléssel és figyelemmel, a még nem ismert, de rendkívül fontos fogadó közeg számára közvetlenül megírt, Szentlélek által inspirált gyöngyszemnek éreztük, amely sok más (időben akár előtte keletkezett) levelet magyaráz.

Kiemelt igei részek

- 1,1-6: Pál, Krisztus Jézus szolgája, elhívott apostol, akit Isten kiválasztott arra, hogy hirdesse evangéliumát, ²amelyet prófétái által a szent iratokban előre megígért, ³az ő Fiáról, aki test szerint Dávid utódaitól származott, ⁴a szentség Lelke szerint pedig a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult. Jézus Krisztus a mi Urunk, ⁵általa kegyelmet és apostolságot kaptunk arra, hogy az ő nevéért hitre és engedelmességre hívjunk fel minden népet, ⁶akik közé tartoztok ti is, Jézus Krisztus elhívottai. ⁷Mindazoknak, akik Rómában vagytok, Isten szereteteinek, elhívott szentjeinek: Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.

- **Ütős kezdet:** Én Pál, Krisztus Jézus szolgája (sorrend!), apostol (!) akit Isten kiválasztott (próféták!) + mi az evangélium? Kegyelem nektek és békesség... + folytatás: captatio benevolentiae: Hálaadás értetek, hiteteknek az egész világon híre van.

➤ **I. Tanítás. A levél tárgya.** (Szent István Társulat Szentírása: Címzés, köszöntés, hálaadás.) 1,16-17 "Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőnek üdvösségére, először a zsidóknak, majd pedig a görögöknek. Mert abban Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki hitből hitbe, amint meg van írva [Hab 2,4]: Az igaz ember pedig hitből fog élni." Hit és cselekedetek. Luther toronyszoba-élmény 1514-15 tájékán. A tízparancsolat nem követelmény, hanem következmény lesz.

➤ **Hogyan éljük meg mi magunk a hit és a jócselekedetek viszonyát?**

➤ Itt egy szép hosszú beszélgetésben tisztáztuk, hogy a katolikus és az evangélikus álláspontok messze nem esnek olyan távol egymástól mint az hinnénk. (Lásd pl. 1999-es közös katolikus-evangélikus nyilatkozat a megigazulásról.)

➤ **Isten kinyilatkoztatása a természetben.** (SZIT: A pogányok rászorulnak a megigazulásra.) "Láthatatlan valóját, azaz örök hatalmát és istenségét meglátja alkotásain az értelem a világ teremtésétől fogva. Ezért nincs mentségük..." (Róm 1,20-21). Később (2,29): a törvény a természeti népek szívébe van írva a Lélek (ἐν πνεύματι) szerint, és nem betű szerint. (II. vatikáni zsinat: anonim keresztény; Karl Rahner).

➤ **Megérettük-e már Isten kinyilatkoztatását a természetben?**

➤ **Isten nem személyválogató.** 2 rész. *Isten a jó és a rossz cselekedeteket mérlegeli* (érdekes kettősség a "rogyásig idézett" Róm 1,17-tel...). [Ezért nem szabad kiragadni igerészleteket, hiszen ez előtt és után lévő igékben is Pál a hit által való megigazulást hirdeti --> amiből persze jócselekedetek születnek (megszentelődés), mert különben a kegyelem "olcsó kegyelem" marad.] A lényeg: alázatra nevel – zsidóként is.

➤ **Mindannyian bűn alatt vagyunk + hit által való megigazulás** (3-4. rész). Zsoltáros idézetekkel alátámasztva. 3,21-22: "Most pedig törvény nélkül jelent meg Isten igazsága ... a Krisztus Jézusban való hit által minden hívőnek." 3,24 Isten ingyen igazít meg az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban lett váltság által (kiengesztelődés, hilasztérion, Jom Kippur). Cselekedetek --> hit. Hitt Ábrahám Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságul. (4,3; 1Móz 15,6). 4,4-5: *Aki fáradozik --> beszámítják. Aki nem fáradozik, de hisz: a hitét számítják be.* (+ Dávid idézet.) [Érdekes kibékítési kísérlete a két felfogásnak...] (Úgy éreztem, hogy Pál, a "nagy diplomata", nem gondolati kihagyások miatt fogalmazott ilyen kétértelműen a "csak" hit általi megigazulás tárgyában abban a levelében, amely a teljesen egyértelmű Galatákhöz írott levél után született, hanem azért, hogy azok is el tudják fogadni a hit fontosságát, akik a törvény bűnkörében élnek, azaz a "captatio benevolentiae"-t folytatta néhány mondat erejéig később is még. Ne feledjük, hogy a rómaiakkal akkor még soha nem találkozott, amikor írt nekik!) Aki hisz, az is Ábrahám utódja!

- [Mi is volt Ábrahám két tette, amellyel "bizonyította" hitét? (Izsák születése és feláldozása. "Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam" --> fennakadt kos + Jézus. 1Móz 22,8. *Nemcsak elfogadni, de elengedni is kell tudni a legfontosabbat is --> akkor kapjuk a még annál is sokkal fontosabbat. Ha rágörccsölünk a számunkra fontosra, sose tudjuk meg mi lehetett volna még fontosabb...)]*

➤ **A Szent Ágostontól és Canterbury Szent Anzelmtől fakadó ("evangélikus") és más antropológiai látás három eltérő fókusz.** 1. Az ember bűnösségének mértéke. 2. Az ember --> Isten avagy Isten --> ember megközelítés mértéke, aránya. 3. Van-e valamekkora "szakadás" (cezúra) az Istentől való emberi távolságban, avagy az átmenet a kettő között folyamatos? **A szélsőségek veszélyesek. Hagyjuk, hogy vezessen bennünket a Szentlélek ezeknek a nézőpontoknak a finom beállításában életünk során.**

➤ **5. A megigazulás gyümölcsei.** A megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által. (5,3-5).

➤ **Átéreztük-e már mi magunk is ezt?**

➤ **Pál apostol "aránypár matematika példája".** Ha Ádám bűne --> sokak sorsa, akkor Krisztus váltsága hányaké?

➤ **6. Óember --> Újember.** Vagy nem tudjátok, hogy mi akik Krisztus Jézusba kereszteltettünk, az ő halálába kereszteltettünk? A keresztség által ugyanis eltemettünk vele a halálba, hogy amiképpen Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által, úgy mi is új életben járjunk. (6,3-4) óember --> újember, bűn szolgája --> kegyelem szolgája. Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. (6,23; coda).

➤ **7. A belső ember és a bűn tagjainkban lévő törvénye.** [Törvény által szított szenvedélyek. A törvény mutatta/ismertette meg a bűnt.]¹⁸ Mert tudom, hogy énbennem, vagyis a testemben nem lakik jó, hiszen az akarát megvolna bennem a jóra, de nem tudom véghezvinni azt.¹⁹ Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat.²⁰ Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem, hanem a bennem lakó bűn.²² Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint,²³ de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével.²⁴ Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? ²⁵Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által!

➤ **Mennyire éreztük meg ennek a helyzetnek a tragikumát mi magunk? És mennyire éreztük meg Krisztus Urunk szabadítását mindebből?**

➤ **8. A levél szíve.**¹ Nincsen azért most már semmiféle kárhóztató ítélet azok ellen, akik Krisztus Jézusban vannak,² mert az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől. --¹³ Mert ha test szerint éltek, meg kell halnotok, de ha a Lélek által megölititek a test cselekedeteit, élni fogtok. --¹⁵ Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: „Abbá, Atyám!” – ... –¹⁹ Mert a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.²⁰ A teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vetetett alá, nem önként, hanem annak akaratából, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel,²¹ hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára.²² Hiszen tudjuk, hogy az egész teremtett világ együtt sóhajtozik és együtt vajúdik mind ez ideig.²³ De nemcsak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek zsengejét kapták: mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására. – ... –²⁶ Ugyanígy segít a Lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászokodásokkal. --²⁸ Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, -- Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? (31)³⁸ Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak,³⁹ sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

➤ **Mélyüljünk el imádsággal ebben a szemléletben, amely az egész világot egyben látva éli meg a megváltást és elszakíthatatlanná válik tőle.**

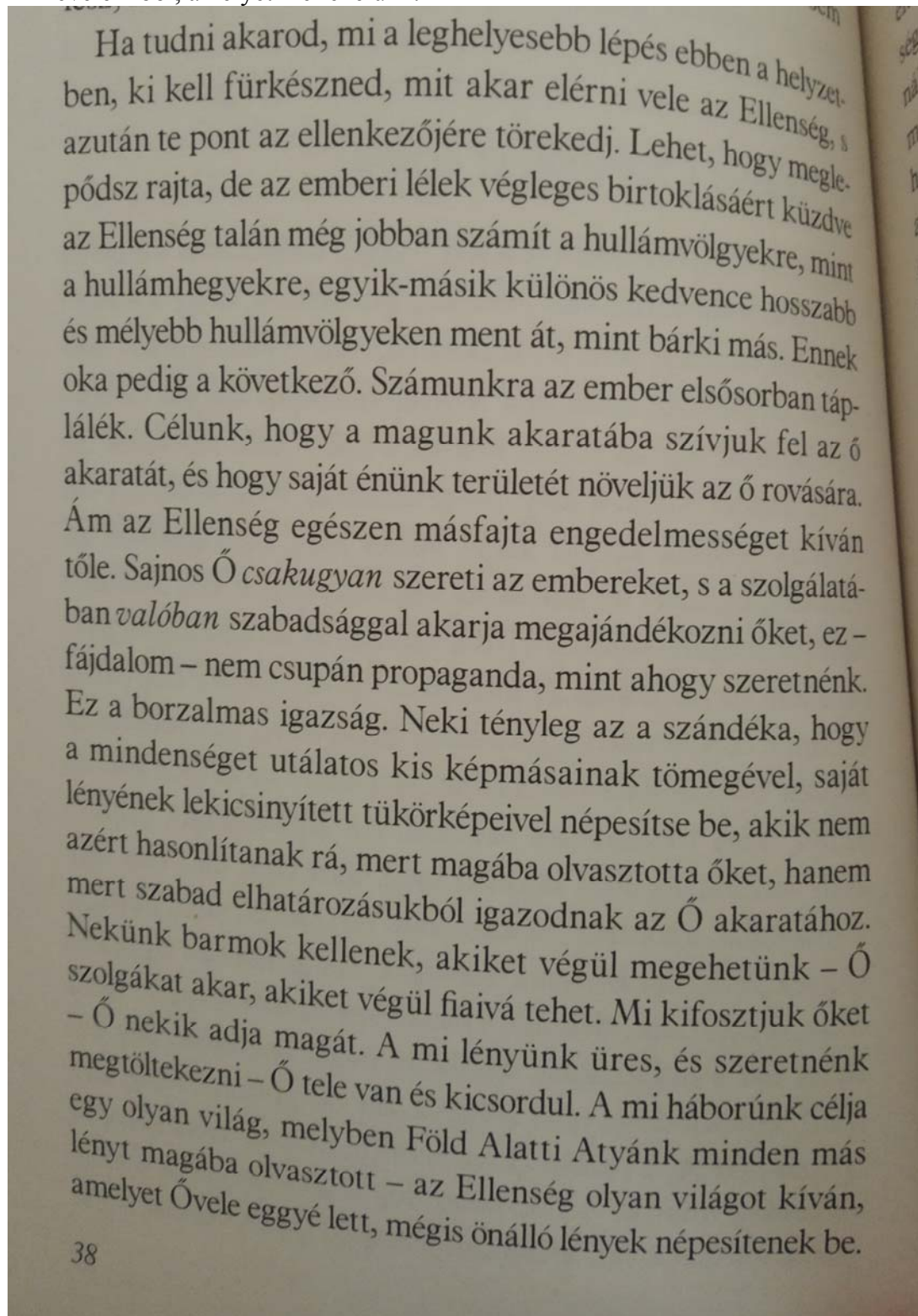
- **9. Izráel jelene/jövője.** Fájdalom Izráel miatt. Lelki gyermekek nem testiek. Hiszen így szól [Isten] Mózeshez: Könyörülök akin könyörülök, irgalmazok, akinek irgalmazok. Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé aki fut, hanem a könyörülő Istené. (15-16). Népek igazságot nyertek, Izráel, mivel nem kereste, nem nyert. (10-15 évvel a Jeruzsálemi templom pusztulása előtt!) --> Beleütköztek a beleütközés kövébe [aki nem más, mint Jézus Krisztus]. Mélyüljünk el abban az alázatban, amely az akarat és futás helyett Isten irgalmában bízunk egyedül. Érezzük meg, hogy nem kerülhetjük meg Jézust az életünkben.
- 10. A törvény végcélja Krisztus minden hívő megigazulására. (10,4). 10,17 A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.
- 11: Isten nem vetette el Izráelt. Szelíd és vad olajfa. Oltás ne lázadjon a törzs ellen. Amikor a pogányok megtérnek, Izráel egésze is üdvözülni fog. Mert megbánhatatlanok az Isten ajándékai és az ő elhívása (11,29).

- **II. rész. Buzdítás/parainézis. Okos istentisztelet** --> saját magunk. Ne igazodjunk ehhez a világhoz!
- Mennyire érezzük a saját családukbán, kisebb-nagyobb hívő közösségünkben az első keresztények elhívott, a világból magukat Istenhez, Jézushoz emelni engedő közösségét?
- Kegyelemi ajándékok sokfélesége (prófétálás, szolgálat, tanítás, vigasztalás, adakozás.) Képmutatás nélküli szeretet. Aldjátok azokat, akik üldöznek titeket, áldjátok és ne átkozzátok. (12,14) Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a jóval a rosszat. (12,21) Hogyan válunk képessé erre? Megéltük már ezt?
- 13. Világi hatalomnak engedelmesség. A szeretet a törvény betöltése. Az Úr közel!
- 14. A hitben erősek ne ítélik meg az erőtlent. *(Ez magyarázza a jócselekedetekkel kapcsolatos, inkább a levél elejére jellemző, "megengedőbb"["inkonzekvens"] álláspontot is! Tanulság: ne a teológiai alapelvekből induljunk ki, hanem az irgalmából. Isten is ezt teszi...)* 14,17: Hiszen Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békesség és öröm a Szentlélekben.
- 15. Erősek hordozzák az erőtlenek gyengeségeit. Útiterv, gyűjtés, Hispánia.
- 16. Fébé, köszöntések, óvás a zavarkeltőktől, üdvözlések, Isten dicsőítése.

Lezárás

- Idézzük fel Pál apostol sorsának az Apostolok Cselekedeteiben megírt végét: *"Pál kétévi fogsága Rómában. Ő pedig ott maradt két teljes esztendeig saját bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik felkeresték. Hirdette az Isten országát, és tanított az Úr Jézus Krisztustól teljes bátorsággal, minden akadályoztatás nélkül (ApCsel 28, 30-31). Utána Hispánia (?) majd Néro császár fellángoló keresztényüldözése során a hagyomány szerint (Tertullianus/lefejezés és Eusebius/Néro) cca. 55 éves korában (cca 65-ben) lefejezték Rómában – ami kegyelem volt, hiszen Pál születése óta római polgár volt. (ApCsel 22,27-28, nem vette nagy pénzért mint az ezredes, hanem beleszületett.)* Őrizzük meg Pál apostol lángoló és térítő hitének emlékét a szívünkben – és ha Isten úgy rendeli, a tetteinkben.

- Zárásként átgondoltuk a 15 rész kezdő igéjét, és C.S. Lewis egy szép idézetét "Csúrcsavar levelei"-ből, amelyet mellékelünk.

- Záró imádság.
- Hirdetés: a következő bibliakör két hét múlva, szeptember 21-én lesz a Korinthusiakhoz írott első levélről Gáspár Dániel moderálásával. Olvassuk át addig a levelet, és válasszuk ki azokat az igéket, amelyek megszólítanak bennünket.